

PŘÍBĚH PAVLEHO

Pavle

Jmenuji se Pavle Milenkovi a je mi 10 let.
Bydlím v Bělehradu, hlavním městě Srbska.
Moje maminka pracuje u soudu jako tlumočnice

a tatínek je advokát. Jsme celkem početná rodina, mám ještě 3 sestry a 2 bratry.

Já jsem nejmladší z rodiny a chodím do třetí třídy. Ve škole se učím od první třídy angličtinu a letos mi přibyla ještě ruština.

Můj mateřský jazyk je srbsština. K psaní se v Srbsku používají dvě abecedy - latinka a cyrilice. Latinka je stejné písmo jako používáte u vás v České republice, cyrilice je podobná písmu, kterým se píše například v Rusku. Ve škole se učíme také náboženství. Můj nejoblíbenější předmět je tělesná výchova.

Ve volném čase hraji tenis, fotbal a basketbal. Počítač mě moc nezajímá, hraji si raději se svým nejlepším kamarádem venku. Bydlím hned v sousedství, a tak když nemám úkoly do školy, běháme spolu po parku a pozorujeme drobné živočichy. Chodím také do hudební školy hrát na piano, ale typický srbský hudební nástroj jsou housle. Doma mám za úkol starat se o psa a občas pomáhám mamince s nákupem. Samozřejmě musím uklízet svůj pokoj.

INFORMACE O SRBSKU

Srbsko je největší z republik bývalé Jugoslávie, velikostí i počtem obyvatel srovnatelná s Českou republikou. Samostatným státem je Srbsko od roku 2006. Hlavním městem země je Bělehrad. Země se nachází ve středu Balkánského poloostrova a je pro ni charakteristické mírně kontinentální podnebí a rozmanitý povrch. Nížiny na severu se střídají s horami na jihovýchodě. Nejvyšší horou Srbska je Daravica, která je vysoká 2656 m n. m. Slované přišli do oblasti dnešního Srbska během 6. století. V oblasti měla silný vliv východořímská říše a zanechala zde pravoslavné náboženství, které dnes vyznává většina obyvatel země. Kromě nich jsou zde zastoupeni katolíci, protestanti a muslimové. Srbsko patří ke kulturně nejrozmanitějším zemím Evropy. Po staletí se zde střetávaly hranice velkých říší západořímské a východořímské, Osmanské a Rakousko-Uherské. Výsledkem je sever země kulturně blíží střední Evropě a více orientálně laděný jih.

Srbská kuchyně preferuje masitou stravu, především vepřové maso, a známá je také hojným používáním bílého chleba, který často nahrazuje přílohu. Srbskou specialitou je měkký sýr kajmak a oblíbeným národním jídlem jsou zapékané fazole – prebranac. Před jídlem nezapomeňte na tradiční sklenku pálenky a na prijatno vam bilo, tedy dobrou chuť. Zemědělci využívají úrodné půdy Panonské nížiny a pěstují zde kukuřici, pšenici a cukrovou řepu. Rozšířený je chov skotu, ovcí a drůbeže a po celé zemi se pěstuje vinná réva, zelenina, ovoce, slunečnice a tabák.

Hlavním energetickým zdrojem Srbska je hnědé uhlí, základ průmyslu tvoří zpracování kovů. Významná je produkce umělých hnojiv, petrochemie a potravinářský průmysl.

Na srbské ekonomice se negativně podepsal válečný konflikt na Balkáně a především sankce OSN v 90. letech minulého století.

Již v minulosti představovalo Srbsko významný dopravní koridor, který spojoval severní a střední Evropu s Balkánem.

Po svržení Miloševićova režimu v říjnu 2000 země zažívá zrychlení ekonomického růstu a připravuje se na potenciální členství v Evropské unii. Vztahy České republiky k Srbsku mají svoji historickou tradici, plynoucí od dob společného Rakousko-Uherského státu, přes odboj proti nacismu až k Jugoslávii jako oblíbené destinaci českých turistů.

Pokud zavítáte do této nenápadné, ale zajímavé země, nezapomeňte na tradičně dobré vztahy našich národů a zkuste se naučit tradiční zdravo (ahoj) a nebo dobar dan (dobrý den), aby vám místní lidé rozuměli. Možná vás překvapí, že to půjde celkem snadno, protože naše jazyky jsou si opravdu blízké.

ZDROJ

Gardner, P., Scott, A. a kol. **Zeměpis světa**. Praha: Columbus, 2000. ISBN 80-901727-6-8
Wikipedia - **Serbia** [online]. 2008-08-18. [cit. 2008-08-20] Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Serbia>

ÚVODNÍ AKTIVITA

AKTIVITA, KTEROU MŮŽETE VYUŽÍT JAKO ÚVOD KE KAŽDÉ ZEMI A TAKÉ JAKO SPOJOVACÍ PRVEK VŠECH ZEMÍ. NAŠIM PRŮVODCEM JEDNOTLIVÝMI ZEMĚMI BUDE VÍTR. V SRBSKU BUDEME OSLOVOVAT VÍTR – VETAR PODLE JEHO NÁZVU V SRBŠTINĚ.

Cíle

Děti jsou motivovány k práci na projektu.

Děti si vytvářejí základní představu o mapě světa.

Děti se seznámí s polohou prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky ve světě.

Děti se seznámí s některými výraznými reáliemi Srbska.

Pomůcky

Mapa světa s vyznačenými obrysy jednotlivých prioritních zemí, obrys Srbska namalovaný na velkém papíře nebo kartonu, (podklady pro vytvoření najdete na CD), kufříky či krabice představující kufřík, cestovatelské deníky – jednotlivé listy s kopiemi obrázků z přílohy, školní sešit nebo jiná forma cestovatelského deníku, Vítr – vyrobený např. z gázy, výtvarné potřeby, CD se zvuky větru nebo motivační hudbou dle vlastního uvážení, příloha 1, 2, CD Anyana – děti a svět.

Motivace

„Víte, ten se má, chvilku je tady a za chvíli úplně někde jinde. Prohání se po celém světě, nezná žádné

hranice. Dívá se na svět z výšky a vidí hory, zelené pastviny, spousty zvířet, ryb a vod. Vítr je prostě doma na celém světě a z výšky sleduje, co je kde pěkného, a také vidí, kde se dějí nepravosti. Fouká a létá si, jak se mu zachce. Když je veselý, hraje si s vlasy dětí v Africe, ale když se rozzlobí, odnese i celou střechu ve vedlejší vesnici. Umí být příjemně teplý, studený a dokáže přinést děšť. Náš Větrík – cestovatel nás zane, kam budeme chtít. Třeba do země, která leží na jihu Evropy a jmenuje se Srbsko. Zve nás na velkou cestu světem, zve nás na návštěvu k dětem. Jsou to děti, které žijí daleko od nás, ale mají někdy úplně stejná trápení a radosti jako my. Jindy jsou jejich starosti o dost větší než naše, a přece se dovedou radovat. Nebojte se při své cestě překonat všechny překážky a vydejte se do Srbska s dobrými a přátelskými úmysly.“ Všechny děti sedí během úvodního vyprávění se zavřenými očima, které otevrou až na pokyn učitelky. Naznačíme foukání větru tak, aby to děti cítily. K podbarvení motivačního vyprávěného textu můžeme použít například skladby z CD Bachova Varhanní hudba.

Postup

- Ve třídě si připravíme nástěnku s mapou světa a vyznačeným Srbskem.

- Dále můžeme mít velký obrys Srbska, který v průběhu projektu proměníme s dětmi v koláž, která zemi charakterizuje. Využijeme výstřižků z časopisů i dětských kreseb – jídlo, krajina, zvířata, lidé, počasí, rostliny, ovoce, kulturní plodiny, stavby apod.
- Každé dítě si přinese malý **kufřík** nebo si „kufřík“ vyrobíme z papírových krabic.
- Do kufříku budeme dávat v průběhu celého projektu vytvořené výstupy – obrázky, výrobky.
- Děti se chystají na cestu a vymýšlejí, co si s sebou vezmou, co by mohly v Srbsku potřebovat (mohou to namalovat nebo si o přípravách na cestu jen povídáme).
- Do kufru přibalíme také **cestovatelský deník** – školní sešit nebo jednotlivé listy svázané provázkem.
- Do deníku budeme kreslit (nebo jinak jednoduše zaznamenávat) naši cestu.
- V příloze naleznete obrázky, které vám s přípravou deníků pomohou – obrysy zemí, vlajky, černobílé foto dítěte z každé země, omalovánku světa s obrysy prioritních zemí.
- Vítr – Vetar můžeme využít také k reflexím aktivit během projektu nebo k celkové reflexi na jeho závěru.

SEZNAM FOTOGRAFIÍ

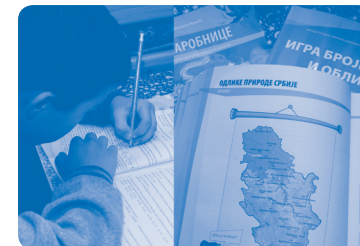
- 1 S papírovou koulí
- 2 Národní sport basketbal
- 3 Učebnice / S pracovním sešitem
- 4 Jogurt k snídani
- 5 S Mareou
- 6 Se sestrou
- 7 S tátou
- 8 Tenista se psem
- 9 Sbírka kuliček
- 10 Vuk Karadžič na koberci

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

PŘEHLED AKTIVIT

Aktivita	Foto	Charakteristika	Poznámky
Knížka o mně a o Pavlem str. 6	7 5 6	výtvarná a diskusní aktivita	
Srbsko str. 7	6	desková hra s praktickými úkoly zaměřená na přiblížení Srbska	Příloha 3: Cesta do Srbska
Jak se v Srbsku píše str. 8	3	jazyková aktivita seznamuje s českou i srbskou abecedou	
Kolik řečí znáš, tolikrát jsi člověkem str. 9	5	výtvarná, jazyková, a pohybová aktivita pod- porující spolupráci ve dvojicích	
Koule z papíroviny str. 10	1	výtvarná a pohybová aktivita	
Jogurt str. 11	4	výtvarná aktivita se zaměřením na třídění odpadů	Příloha 4: Odpadky
Basketbalista str. 12	2	pohybová aktivita zaměřená na rozvoj dovedností s míčem	
Kuličky str. 13	9	aktivita rozvíjející jemnou motoriku	
Tenista se psem str. 14	8	hra podněcující spolupráci celé skupiny při plnění úkolu	
Vuk Karadžić na koberci str. 15	10	skládání pohádky ve dvojicích	Příloha 5: Pohádka O tesaři a opici Příloha 6: Sestav správně pohádku

KNÍŽKA O MNĚ A O PAVLEM

Cíle

Děti si ujasňují význam rodiny a domova v životě člověka.

Děti znají základní informace o sobě a své rodině.

Děti se seznamují s Pavleho rodinou.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Umění a kultura, Dítě a ten druhý, Dítě a jeho psychika.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Pomůcky

Fotografie 7, fotografie 5, fotografie 6, pastelky, fixy, dvojlisty papíru vložené do sebe jako knížka nebo sešit, mapa světa nebo Evropy.

Motivace

Povídáme si s dětmi o srbském chlapci z fotografií, použijeme informace z úvodu a ukážeme si Srbsko na mapě.

„Pavle je nejmladším členem velké rodiny. Má ještě dva bratry a tři sestry. Společně s rodiči bydlí v rodinném domě v Bělehradě.”

Otázky k fotografii

Kdo myslíte, že jsou lidé na fotografiích s Pavlem?
Jak se Pavle cítí v blízkosti těchto lidí?

Postup

- Děti dostanou dvojlisty papíru vložené do sebe (jako knížka).
- Na každé straně dvojlistu je předepsána věta:

Jmenuji se...

Je mi ...let.

V mém domově je ...lidí.

Mám rád ...

Jmenuje se...

Je mu ...let.

V jeho domově je ...lidí.

Má rád...

- Podle své vyspělosti se děti zapojí do psaní vět, doplňují čísla, obrázek a nebo více informací o sobě, své rodině a také informace, které se dozvěděly o Pavlem.
- Věty můžeme změnit a doplnit podle svého uvážení.
- Diskutujeme s dětmi o významu rodiny v životě každého z nás.
- Vytvořené „knížky“ vystavíme ve třídě.

ZDROJ

Fountain, S. *Místo na slunci*: Globální výchova pro děti 5-10 let. Praha: Tereza, 1994.

Cíle

Děti poznávají zajímavosti ze Srbska.

Děti dodržují pravidla hry.

Děti rozvíjejí motoriku.

Vzdělávací oblasti

Člověk a jeho svět, Matematika a její aplikace, Dítě a svět.

Průřezová témata

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova.

Pomůcky

Fotografie 6, příloha 3, hrací kostka, vršky od PET lahví různých barev, mapa světa a Evropy, míče, improvizovaný nebo opravdový basketbalový koš, rakety a míčky na soft tenis, pastelky, fixy.

Motivace

Srbsko je země, která leží na jihu Evropy a která je naší vlastí v mnohém podobná. Bydlí tu lidé, kteří mají podobné starosti a radosti jako my. Srbsko není příliš bohaté, a proto je jedním ze států, kterým se naše země snaží pomáhat.

Otázky k fotografii

Hrajete doma s rodiči nebo sourozenci také stolní hry? Jaké stolní hry znáte?

Postup

- Rozdělíme děti do trojic a každá skupinka dostane náčrtek se stolní hrou a hrací kostku.
- Figurky vytvoříme například z vršků od PET lahví nebo jinou improvizací.
- Vysvětlíme si společně pravidla a zdůrazníme, jak je důležité je dodržovat.

- Děti střídavě hází kostkou, cestují po papíře z České republiky do Srbska a Srbskem až do Bělehradu, kde bydlí Pavle.
- Některá herní pole zadávají hráčům drobné úkoly, které jim přibližují Srbsko.
- Budeme potřebovat také volný prostor, kde by děti mohly plnit pohybové úkoly vyplývající ze hry.
- Když „docestujeme“ až do srbského Bělehradu, povídáme si společně, co nového jsme na cestě poznali a jak se nám cestovalo.
- List s nákresem hry můžeme použít také jako omalovánku.

JAK SE V SRBSKU PÍŠE

Cíle

Děti třídí informace, všimají si detailu.

Děti napodobují tvary písmen, cvičí jemnou motoriku ruky pro psaní.

Děti využívají svých zkušeností s písmeny.

Děti rozvíjejí smyslové vnímání a představivost.

Děti rozvíjejí postřeh, paměť a schopnost soustředit se.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Dítě a jeho psychika, Dítě a svět.

Průřezová témata

Multikulturní výchova.

Pomůcky

Fotografie 3, karty s písmeny, papíry, tužky, tabule.

Motivace

Pavle už chodí do školy, je ve třetí třídě.

Učení ho baví a nejráději má tělocvik.

Srbské děti mají oproti českým ve škole jednu velkou odlišnost. Musí se naučit znát dvě různé abecedy. **Jak je to možné?**

V Srbsku používají latinku – ta má stejná písmenka, jako jsme zvyklí u nás, a potom ještě cyrilici – písmenka vypadají jinak.

V první třídě se děti učí cyrilici, ve druhé latinku a potom až do konce základní školy mají některé předměty v cyrilici a jiné v latince.

Otázky k fotografii

Chodí Pavle do školy?

Chodíte rádi do školy (do školky)?

Těšíte se do školy?

Proč?

Co se vám ve škole (ve školce) nejvíc líbí, který předmět vás zajímá, baví?

Co nemáte na škole (na školce) rádi?

Postup

Rozsypaná písmena

- V prostoru třídy nebo venku rozmístíme oboustranné kartičky, které mají na jedné straně písmeno latinky a na druhé straně písmeno cyrilice.
- Každá kartička je v prostoru dvakrát.
- Aktivitu s dětmi začneme krátkým vyprávěním: „Pavlemu se rozsypaly obě abecedy a potřebuje pomoci se sbíráním, aby mohl jít do školy.“
- Děti mají za úkol najít si každý jednu kartičku, pozorně si prohlédnout obě její strany a najít spolužáka se stejným písmenem.
- Vytvořené dvojice mají za úkol najít v okolí věc začínající na „jejich“ písmeno.
- Se staršími dětmi přidáme ještě řazení dětí do řady podle abecedy, při kterém drží kartičku s písmeny v ruce a vzájemně komunikují a spolupracují.

Tajná písmenka

- Třidu rozdělíme do několika skupin.
- Děti ve skupině sedí za sebou, všichni otočení jedním směrem.
- Celá aktivita probíhá mlčky.
- Poslední z dětí nebo paní učitelka „napíše“ na záda souseda před sebou nějaké písmenko z české abecedy.
- Ten, komu se píše na záda, je soustředěný a snaží se rozeznat, o jaké písmenko jde nebo si zapamatovat tvar. Nic neříká a „pošle“ stejným způsobem písmenko dál dopředu.
- Ten, kdo sedí první a nemá už komu písmeno předat, napíše je na tabuli, papír nebo vysloví nahlas.
- Aktivitu ukončíme společným hodnocením. Diskutujeme ve skupině, jak moc byla aktivita obtížná a jak jsme se cítili při plnění úkolů i spolupráci s ostatními dětmi.

Možné obměny aktivity

- Dopis Pavlemu – se staršími dětmi napíšeme Pavlemu krátký dopis o sobě.
- Moje písmeno – využijeme napodobování a obtahování písmen z cyrilice k uvolňovacímu cvičení.
- Moje jméno – starší děti zkusí napsat v cyrilici své jméno.

velké:	A	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З	И	Ј	К	Л	Љ	М	Н	Њ	О	П	Р	С	Т	Ћ	У	Ф	Х	Ц	Ч	Џ	Ш
malé:	a	б	в	г	д	ђ	е	ж	з	и	ј	к	л	љ	м	н	њ	о	п	р	с	т	ћ	у	ф	х	ц	ч	џ	ш
přepis:	a	b	v	g	d		e	ž	z	i	j	k	l		m	n		o	p	r	s	t		u	f	h	c	č		š
	A	B	V	G	D		E	Ž	Z	I	J	K	L		M	N		O	P	R	S	T		U	F	H	C	Č		Š

KOLIK ŘEČÍ ZNÁŠ, TOLIKRÁT JSI ČLOVĚKEM

Cíle

Děti zažijí pocit závislosti na pomoci jiné osoby a také zodpovědnosti za druhého člověka.

Děti uplatňují své zkušenosti z cestování.

Děti rozvíjejí cit pro jazyk.

Děti se vyjadřují prostřednictvím obrázku.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Umění a kultura, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost.

Průřezová témata

Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Osobnostní a sociální výchova.

Pomůcky

Fotografie 5, mapa, pomůcky na vyznačení cesty pro auto, výtvarné potřeby, několik papírů A4 nebo A5 pro každou dvojici, kartičky se srbskými slovy.

Motivace

Pavle se vyfotil se svou starší sestrou Mareou, která studuje vysokou školu v Olomouci v České republice. Je rád, že sestru vidí po delší době a užívá si její přítomnosti doma.

V Srbsku se mluví srbsky, ale Marek studuje v zahraničí a domluví se několika dalšími jazyky

– česky, anglicky, francouzsky.

Talent na jazyky zdědila po své mamince, která je tlumočnice a umí sedm jazyků.

Otázky k fotografii

Kdo může být člověk, který je na fotografii s Pavlem?

Jaký je asi jejich vzájemný vztah?

Znáte někoho, kdo také mluví několika jazyky?

Myslíte si, že je užitečné učit se cizí jazyky?

Jak rozumíte přísloví: Kolik řečí znáš, tolikrát jsi člověkem?

Jak se dá využít znalost jazyků?

Víte, kterému jazyku se říká jazyk mateřský a proč?

Setkali jste se někdy s člověkem, který mluvil pro nás cizí řečí?

Postup

Cesta za Pavlem do Srbska

- Děti pracují ve dvojicích a každá dvojice dostane několik papírů A4 nebo A5.
- Dvojice společně vytváří jednoduchý sled obrázků podle následujících pobídek:
Nakresli, co bychom si sbalili s sebou na cestu do Srbska.
Nakresli, s kým bys chtěl jet na takovou cestu.
Nakresli dopravní prostředek, kterým bychom cestovali.
Vymysli dárek, který bychom vezli pro Pavleho, zkus navrhnout něco typického pro Českou republiku.
- Každá výzva je nakreslena na jednom papíře.

Jedeme autem

- V tělocvičně nebo na volném prostoru venku vyznačíme jednoduchou trasu.
- Děti jsou ve dvojicích, jeden má zavázané oči a představuje auto.
- Druhý vidí a je řidičem, který auto řídí po určené trase. Auto a řidič stojí za sebou, řidič drží auto v pase.
- Po „projetí“ trasy si svoje role vymění.

- Pokračujeme společnou diskuzí o pocitech dětí v roli auta i v roli řidiče, o zodpovědnosti za druhého člověka a potřebě vzájemně si pomáhat.

V cizí zemi

- Pokračujeme stále ve dvojicích a přemýšlíme nad otázkami:

Jak bychom se asi cítili v cizí zemi?

Uměli bychom se s Pavlem dorozumět?

- Pro starší děti připravíme kartičky se srbskými slovy.
- Děti odhadují, co znamenají tato jednoduchá slova v češtině.
- Podle vyspělosti se děti zvládnou naučit jedno či více slov v srbsčině.
- Povídáme si o tom, že před cestou do cizí země je znalost několika slov nejen praktická záležitost, ale i výraz úcty k lidem a snahy o porozumění.

Ahoj	Zdravo
Dobré ráno	Dobro jutro
Dobrý den	Dobar dan
Jak se jmenuješ?	Kako se zoveš?
Já se jmenuji	Ja sa zovem
Děkuji	Hvala [chvala]
Prosím	Molim
Vítáme Vás	Dobro došli
Promiňte	Oprostite
Jak se máš?	Kako si?
Dobře a ty?	Dobro a ti?
Dobrou chuť	Prijatno!

KOULE Z PAPÍROVINY

Cíle

Děti rozvíjejí motoriku.

Děti chápou další využití starého papíru.

Děti vlastnoručně vyrábějí hračku.

Děti domýšlejí situace.

Vzdělávací oblasti

Člověk a svět práce, Člověk a zdraví, Dítě a jeho tělo.

Průřezová témata

Environmentální výchova.

Pomůcky

Fotografie 1, staré noviny, mixér, tapetové lepidlo.

Motivace

Pavle si už několik let doma vyrábí koule - míčky z toaletního papíru. Má na to svůj postup, a i když ho celá rodina přesvědčuje, že jeho výrobek je na nic, Pavle si to nemyslí – vždyť taková koule je přece výborná na hraní. Dá se s ní vymyslet spousta činností. Zkusme si vyrobit podobnou kouli jako Pavle a potom si s ní pěkně pohrát.

Otázky k fotografii

Co dělá Pavle?

S čím si hraje?

Koule vypadá jako sněhová, ale není. Z čeho asi je?

Kde si hraje?

Je jeho pokojíček podobný vašemu?

Jak se cítíte ve svém pokojíku?

Máte svůj pokoj jen pro sebe?

Myslíte, že všechny děti mají svůj vlastní pokoj?

Postup

- Pracujeme metodou kašírování a místo toaletního papíru použijeme k výrobě staré noviny, které zpracujeme na tzv. papírovinu.
- Natrháme noviny na drobné kousky.
- Natrhané noviny rozmixujeme s vodou v mixeru na hustou kaši, můžeme přidat trochu tapetového lepidla.
- Děti si z hmoty vyrobí koule asi o průměru 10 cm – vymačkají vodu a stlačováním, hnětením, válením vytvoří kouli.
- Koule necháme dobře vyschnout na topení nebo na sluníčku.
- Diskutujeme s dětmi o využití starého papíru.

Aktivita pokračuje po vysušení výrobku následujícími otázkami:

Co všechno může Pavle dělat s vlastnoručně vyrobenou kouličkou?

Jak bychom si s ní mohli pohrát my?

- V kruhu děti postupně vymýšlejí a předvádějí, co všechno se dá s koulí dělat.
- Ostatní děti napodobují předvedenou manipulaci.
- Návrhy motorických cvičení s kouličkou: Vyhazování do vzduchu jednou rukou a chytání oběma rukama, vyhazování druhou rukou a chytání oběma rukama, vyhazování jednou rukou a chytání jednou rukou, přehazování koule z ruky do ruky, házení ve dvojicích, balancování na hlavě, balancování na hřbetu ruky, balancování na pingpongové pálce, koulení ve dvojicích, koulení po určité trase, vedení hokejkou, koulení po „skluzavce“, hra „foukaná“ na stole.
- Celou aktivitu ukončíme diskuzí o využití starého papíru.

Cíle

Děti umějí třídít základní druhy odpadů.
Děti chápou znovu využití obalů od výrobků.
Děti dodržují pracovní postup.
Děti rozvíjejí pracovní dovednosti a návyky.
Děti pracují s nůžkami, barvami.

Vzdělávací oblasti

Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce,
 Matematika a její aplikace, Dítě a společnost.

Průřezová témata

Environmentální výchova.

Pomůcky

Fotografie 4, pastelky nebo barvy, lepidlo, nůžky,
 obaly skutečných výrobků z různých materiálů, tvrdé
 papíry A4, příloha 4, patenty, druky nebo sešíváčka.

Motivace

Pavle si často a rád k snídani pochutnává na jogurtu.
 Jeho balení je hodně podobné tomu, co známe
 z našich obchodů jako jogurtové mléko.
 Jogurt je pro Srbsko typickým jídlem. Zatímco u nás
 se jogurty jedí, v Srbsku se jogurt pije. Jogurt a burek
 tvoří dohromady klasickou srbskou snídani. Burek je
 slaný koláč z listového těsta plněný většinou
 balkánským sýrem.

Některé obaly se dají znovu zpracovat, pokud je
 před vyhozením roztrídíme a vyhodíme do správné
 popelnice.

Správné nakládání s odpady je v mnoha částech
 Srbska ještě problémem a třídění odpadků zatím
 neexistuje.

Lidé mají často starosti se zajištěním základních
 potřeb svých rodin a ochrana přírody se dostává do
 popředí zájmu jen pomalu.

Otázky k fotografii

Kdy asi vznikla tato fotografie?

Co je to za potravinu, kterou má Pavle ze Srbska
 na fotografii?

Můžeme odhadnout, jestli mu chutná nebo ne?

Dovedete si představit její chuť?

Je zdravá?

Znáte nějaký podobný výrobek od nás?

Máte rádi mléčné výrobky?

Víte, kde a jak se tyto výrobky vyrábějí?

Postup

Kam patří

- Začneme diskuzí v kruhu nad následujícími
 otázkami:

**Co asi udělá Pavle s obalem od jogurtu,
 až ho celý vypije?**

Co se děje s obalem, když sníme jogurt?

Je nějaká spojitost mezi odpady a přírodou?

Znáte barevné popelnice na tříděný odpad?

**Víte, jakou barvu má popelnice, do které patří
 sklo, papír, plasty a krabice od nápojů?**

- Rozdělíme děti na čtyři skupiny, které se budou
 jmenovat podle barev popelnic na tříděný
 odpad – červená (nápojové kartony), zelená (sklo),
 modrá (papír) a žlutá (plast).
- Na zemi jsou rozloženy v dostatečném množství
 obaly a obrázky běžných výrobků.
- Každá skupina si hledá obaly a obrázky, které patří
 do kontejneru její barvy.
- Když děti odpady rozeberou, představují
 jednotlivé skupiny, které odpady patří
 do jejich kontejneru.
- Společně doplňujeme a upřesňujeme třídění.

Výroba větrníku

- Každé dítě si podle svých schopností samo nebo
 s naší pomocí vystříhne z tvrdého papíru větrník.
- Části větrníku děti vybarví jako barvy kontejnerů –
 na sklo (zelená), papír (modrá), plast (žlutá),
 nápojové kartony (červená).
- Následuje práce s pracovními listy s obrázky
 odpadků, které děti vybarví, vystříhnou a nalepí
 na příslušnou část větrníku.
- Vybarvený a polepený větrník spojíme uprostřed
 patentem nebo sešíváčkou a může sloužit jako
 hravá výuková pomůcka.
- Na závěr shrneme význam třídění a recyklace
 odpadu.
- Hovoříme s dětmi o jejich zkušenostech s odpady.

Cíle

Děti spolupracují při pohybové aktivitě.

Děti zdokonalují manipulaci s míčem v různých situacích.

Vzdělávací oblasti

Člověk a zdraví, Dítě a jeho tělo, Dítě a ten druhý.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova.

Pomůcky

Fotografie 2, míče, které skáčou, malý basketbalový koš, kyblíky, košíky, obruče, předměty na vyznačení dráhy (kužely, mety ...), jednoduché startovní průkazy.

Motivace

Pavle moc rád sportuje, je to jeho koníček. Basketbal je v Srbsku oblíbený. Srbové jsou v tomto sportu úspěšní a považují ho za svůj národní sport. Malí kluci jako Pavle si hrají s míčem venku na hřištích i dvorcích a představují si, že jsou na mistrovství světa.

Otázky k fotografii

Co dělá Pavle na fotce?

Víte, jak se jmenuje hra, kterou Pavle hraje?

Už jste někdy zkoušeli podobnou hru?

Podařilo se vám trefit do koše? Jak jste se cítili?

Líbí se vám nějaký sport?

Znáte nějakého sportovce, kterému byste

se chtěli vyrovnat?

Proč lidé sportují?

Postup

- Připravíme dětem „mistrovství v košíkové“ s libovolným počtem disciplín, které přizpůsobíme nejen věku dětí, ale také našim časovým, prostorovým a organizačním možnostem.
- Jednotlivé disciplíny mohou být: házení na koš, házení do různě velkých kyblíků nebo košíků z různých vzdáleností, prohazování míče obručí zavěšenou ve výšce, driblování po určené trase, přihrávání míče ve dvojicích – oběma rukama, jednou rukou, přes hlavu, kutálením, o zem apod., určitý počet přihrání, driblování do rytmu písničky, driblování v sedě.
- Děti postupně projdou všechny disciplíny a jejich splnění můžeme potvrdit například získáním razítka do „startovního průkazu“.

- Mistrovství lze zorganizovat systémem stanovišť, pokud máme k dispozici více pomocníků, například žáky z vyšších ročníků, nebo disciplíny plníme postupně, vždy všichni jednu. Děti, které právě nesoutěží, mají připravené jednu nebo více disciplín jako trénink.

Možné obměny aktivity

Žhavý míč

- Děti stojí v kruhu a podávají si co nejrychleji míč po kruhu (nesmí se házet přes kruh). Jedno z dětí je uvnitř kruhu a snaží se míč zachytit. Když se mu podaří míče dotknout, vymění si místo s tím, kdo právě měl míč u sebe.

Přihrávaná

- Děti rozdělíme na dvě družstva, která se pohybují libovolně po určené ploše. Členové stejného družstva si mezi sebou přihrávají míč. Družstvo, které je bez míče, se snaží přerušit jejich přihrávky, získat míč pro sebe a začít si přihrávat mezi sebou. Každé družstvo se snaží co nejdříve dosáhnout pěti (deseti) přihrávek. S míčem se nesmí běhat, pohybovat se mohou pouze hráči bez míče.

ZDROJ

Mazal, F. *Pohybové hry a hraní*. Olomouc: Hannex, 2000. ISBN 80-85783-29-0

Cíle

Děti cvičí jemnou motoriku.

Děti dodržují pravidla hry.

Děti rozvíjejí postřeh.

Děti si budují základní početní představy.

Vzdělávací oblasti

Člověk a zdraví, Matematika a její aplikace, Dítě a jeho tělo, Dítě a ten druhý.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova.

Pomůcky

Fotografie 9, kuličky skleněné nebo hliněné, papírová krabice od bot, nůžky, fixy, plastové lahve od mléka.

Motivace

Pavle má několik koníčků, kterým se věnuje ve volném čase. Jedním z nich je sbírání kuliček. Hraní kuliček je známé na celém světě a i my si s nimi zahrajeme několik her.

Otázky k fotografii

Máte také nějakou sbírku?

Jakým způsobem svou sbírku rozšiřujete?

Znáte někoho, kdo sbírá něco zajímavého?

ZDROJ

Zapletal, M. *Encyklopedie her: 1000 her v tělocvičně, na hřišti, na louce, ve městě, v terénu, v místnosti*. Praha: Olympia, 1975.
Básnička z praxe učitelek MŠ

Postup

Sbírání kuliček

- Schováme skleněné kuličky na zahradě nebo jinde v terénu tak, aby byly alespoň z jedné strany vidět.
- Vyzveme děti, aby hledaly „kapky rosy“ (kuličky), a stanovíme maximální počet, který může jednotlivec nasbírat (například 5 kuliček).
- Během sbírání děti ostatním neprozrazují, kolik rosy nasbíraly.

Kolik jich mám v hrsti?

- Vytvoříme dvojice a cvičíme odhad.
- První hráč drží kuličky v sevřené pěsti a druhý hádá, kolik jich spoluhráč má v ruce.
- Jestliže uhodne, má právo na všechny kuličky z ruky a pokračuje jako ten, který schová kuličky do pěsti.
- Jestliže neuhodne, dává prvnímu hráči tolik kuliček, kolik činil rozdíl mezi skutečností a číslem, které řekl.
- Hru hrajeme na několik kol.

Rozsypané kuličky

- Aktivitu uvedeme básničkou:

Hurá, jaro už je tady,
utíkáme do zahrady.
Budeme hrát kuličky,
cvičit svoje prstíčky.
Kuličky jsou kulaté,
malé, velké, strakaté.
V důlku jich mám pět,
kulatý je celý svět.

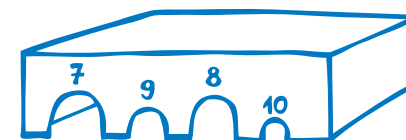
- Děti zůstávají ve dvojicích.
- Připravíme na zem kuličky, všechny blízko k sobě (například na plochu ohraničenou krátkým lanem).
- Úkolem dvojice je co nejrychleji posbírat kuličky

rozsypané na zemi a dostat je do lahve, která má hradlo jen o trochu širší než je průměr kuliček.

- Hra končí naplněním lahve kuličkami nebo vysbíráním všech kuliček ze země.
- Každá dvojice spočítá, kolik má v lahvi kuliček, a porovná s ostatními.

Kuličková střelnice

- Děti se rozdělí do skupin a každá skupina si s pomocí učitele připraví kuličkovou střelnici.
- Do velké krabice (od bot) vystříhneme podél okraje několik různě velkých otvorů.
- Nad každý otvor napíšeme číslo, čím menší otvor, tím větší číslo.
- Krabici postavíme dnem vzhůru na zem ve třídě a určíme vzdálenost, ze které se bude střílet –cvrknat.
- Děti cvrkají z určité vzdálenosti a snaží se dostat kuličku otvory do krabice.
- Pokud trefí otvor, dostanou tolik kuliček, jaké číslo je nad ním. Pokud netrefí, kuličku ztrácejí.

Doplňkové aktivity

- Uspořádání třídní výstavy nejrůznějších sbírek dětí.
- Kouzelná kulička – děti posílají kuličku po kruhu a představují si, že je to kouzelná kulička, která jim může splnit nějaké přání. Vyzveme děti, aby je podle svého uvážení vyslovily.

TENISTA SE PSEM

Cíle

Děti spolupracují při plnění úkolu.

Děti dodržují pravidla hry.

Děti rozvíjejí postřeh.

Děti vnímají zvíře jako živou bytost.

Vzdělávací oblasti

Dramatická výchova, Člověk a zdraví, Dítě a ten druhý, Dítě a jeho tělo.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova.

Pomůcky

Fotografie 8, dřevěná kostka, kniha Dášenska čili Život štěněte.

Motivace

Pavle chodí třikrát týdně hrát tenis, který „trénuje“ také doma se svým psem.

Rodina má ještě kočku, velké akvárium a papouška. Pavle s oblibou zachraňuje opuštěná a nechtěná zvířata a nosí je domů.

Zajímá ho také život drobných živočichů – broučků, hlemýžďů, motýlů. Klidně stráví celé odpoledne v parku při jejich lovení a pozorování.

Pavle má zvířata moc rád a všechna zvířata doma mu patří, i když doopravdy se stará jen o psa.

Otázky k fotografii

Co můžeme podle fotografie vyprávět o Pavlem? Uměli byste popsat, jaké máte pocity, když hladíte srst zvířete?

Víte, co všechno potřebuje pejsek?

Postup

Pejsku, kde máš kostičku?

- Hru uvedeme vyprávěním o psích zvycích: „Pejsci mají ve zvyku schovávat si dobroty a zbytky jídla. Najdou si klidný koutek a zahrabou jídlo do

země. Když mají hlad nebo chuť na něco dobrého, jdou pamlsky vyhrabat. Naše hra je o zapomnětlivém pejskovi, který nemůže najít místo, kam si schoval svoji kost.“

- Jedno z dětí je pejsek a jde na chvilku za dveře.
- Ostatní děti sedí ve třídě, ve které někdo z nich schová dřevěnou kostku.
- Když se pejsek vrátí, hledá kostičku, chodí po třídě a děti mu napovídají tleskáním (silné, slabší, tichounké....) podle toho, jestli se blíží, nebo vzdaluje od místa, kde je kostka schovaná.
- Úspěšného „pejska“ vystřídá další.
- Ke zklidnění po hře čteme z knihy Karla Čapka Dášenska čili Život štěněte.
- Závěrem s dětmi mluvíme a tom, která role jim byla bližší (pejsek nebo „tleskač“) a jak se při nich cítily.
- Společně diskutujeme o zvířatech jako domácích mazlíčcích a o potřebách zvířat.

ZDROJ

Fountain, S. **Místo na slunci: Globální výchova pro děti 5-10 let** Praha: Tereza, 1994
Čapek, K. **Dášenska čili Život štěněte** Praha: Amulet, 1999 ISBN 80-86299-00-7

VUK KARADŽIČ NA KOBERCI

Cíle

Děti rozvíjejí vyjadřovací schopnosti a slovní zásobu.

Děti cvičí pozornost.

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Dramatická výchova, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět.

Průřezová témata

Multikulturní výchova.

Pomůcky

Fotografie 10, příloha 5: srbská pohádka O tesaři a opici, příloha 6.

Motivace

Pavle má na sobě typické staré srbské opánky, které dnes nosí jen někteří velmi staří lidé na venkově. Hraje si na Vuka Karadžiče, který je skutečnou postavou ze srbské historie.

Tento národní hrdina se významně zasloužil o vytvoření spisovného jazyka v Srbsku a kromě jiného sbíral a sepisoval také pohádky podobné jako u nás Božena Němcová nebo Karel Jaromír Erben.

Otázky k fotografii

Dovedete popsat co nejpodrobněji tuto fotografii? Co dělá Pavle na koberci? Hrajete také hry na „někoho“?

Postup

Skládání pohádky

- Přečteme s dětmi společně pohádku.
- Potom děti dostanou do dvojic obrázky, na kterých jsou nakresleny výjevy z této pohádky, a mají za úkol je seřadit tak, jak jdou v pohádce za sebou.

- Mluvíme s dětmi o obsahu pohádky, můžeme využít následující otázky:

Jaké vlastnosti měla podle vás opice a jaké tesař?

Kde se pohádka asi odehrává?

Co je potřeba k tesání kromě rukou?

Zažili jste někdy, že se vám zdálo, že něco je velmi snadné, protože to dělal ten, kdo to uměl?

Zkusili jste to potom sami?

- Na závěr společně diskutujeme o významu pohádek v našem životě a srovnáme pohádku srbskou s těmi, které známe od nás.

Možné obměny aktivity

- Pohádka k relaxaci – pohádku využijeme k četbě při odpočinku.
- Malování pohádky – děti po přečtení pohádky malují.

Reflexi doporučujeme provádět za jednotlivými aktivitami, po splnění určitého bloku aktivit a v každém případě na konci projektu.

Necháme si vždy dostatečnou časovou rezervu, aby děti mohly otevřeně vyjádřit svoje názory, pocity a dojmy a poznatky.

V této části realizace aktivit využijeme podle potřeby opět postavu Věťříku a ptáme se dětí

- jak se jim samostatně pracovalo
- jak se jim spolupracovalo se spolužáky
- co nového se dověděly a naučily
- co je překvapilo
- jaké byly jejich pocity během aktivity

- jaké by mohlo být podle nich pokračování aktivity
- co bylo při aktivitě důležité
- jak se jim dařilo úkol splnit
- jaké se vyskytly komplikace nebo překážky
- co by jim pomohlo, aby mohly úkol lépe splnit

Před rozloučením s Pavlem ze Srbska se společně zamyslíme nad otázkami:

Co jsme se dověděli o životě dětí v Srbsku?

Najdeme něco společného na životech dětí u nás a v Srbsku?

Čím se liší život srbských dětí od života našeho?

Jak jsme prožívali výpravu do Srbska?

Co bylo těžké? Co bylo snadné? Co nám pomáhalo? Jaké jsou naše dojmy?

Uměli bychom se vžít do pocitů Pavleho?

Dovedli bychom vyprávět o naší cestě rodičům nebo kamarádům?

Kdo by se chtěl do Srbska vypravit doopravdy a proč?

Reflexe nemusí vždy probíhat jen formou otázek a diskuze, ale může být, výtvarná nebo u starších dětí písemná, dramatická.

Pocity mohou děti vyjádřit také pohybem, sochou, smajlíky či barvami.

Smysluplnou reflexi lze realizovat pouze v bezpečném, děti nijak neohrožujícím prostředí. Doufáme, že k budování a rozvíjení takového prostředí ve vaší škole nebo škole přispěje i projekt Anyana - děti a svět.